

amnesty

MEDLEMSBLAD FOR AMNESTY INTERNATIONAL | JUNI 2021

Amalie krævede samtykkelov
Farah flygtede fra Iran
Gonzalo bekæmper tortur
Jakob kæmpede imod apartheid

DERFOR ER DE MED I AMNESTY

TEMA:

Amnesty
fylder 60 år

> LEDER

FOREGANGSLAND

Nogle gange overgår virkeligheden

fantasien. Sådan havde jeg det selv, da jeg hørte at Belarus' diktator Lukasjenko i maj sendte kampfly på vingerne for at tvinge et internationalt rufefly til at lande i Belarus. Om bord sad en systemkritisk journalist og blogger Roman Protasevic, som brutalt blev hevet ud, fængslet og udsat for tortur. Også hans kæreste Sofia Sapega er tilbageholdt.

Få dage senere kom så nyheden om, at Minsk er blevet frataget værtskabet for EM i banecykling i juni. Flere lande havde allerede besluttet sig for at blive væk i protest mod de omfattende og grove krænkelse af menneskerettighederne i Belarus. Danmark nølede og havde øjensynligt indstillet sig på at deltage – selv med udsigten til at blive misbrugt som reklamesøjle for det stadig mere autoritære regime. Nu blev man reddet på målstregen og lod andre råbe højt og kæmpe for de fælles grundværdier, som menneskerettighederne repræsenterer.

At gå foran med et godt eksempel er åbenbart ikke rigtig på mode i Danmark for tiden. I stedet er der trusler om at udvise syriske flygtninge til en højst usikker fremtid, fordrielse af mennesker med såkaldt "ikke-vestlig" baggrund fra deres boliger, planer om at udlicite asylbehandling til udemokratiske regimer i Afrika; foruden talrige episoder, hvor selv hæderkronede danske virksomheder i udlandet har medvirket til at krænke menneskerettighederne.

Siden Amnesty blev dannet i 1961, har Danmark ellers typisk været anerkendt som et foregangsland i kampen imod diskrimination, tortur, dødsstraf, undertrykkelse og censur. Danmark var det første land til at ratificere FN's Flygtningekonvention, og modtog både flygtninge fra Sydøstasien og krigsflygtninge fra Balkan med åbne arme. Flere tusinde kvo-

teflygtninge er gennem årene blevet genbosat i Danmark, hvor de har uddannet sig, stiftet familier og fundet et nyt hjem.

Men ikke længere. Nu skal de fremmede helst ud, og de mest uønskede skal presses til at opgive håbet om et liv i sikkerhed og værdighed ved at gøre deres ophold i Danmark så utåleligt som muligt. Tryghed kommer tilsyneladende over alt andet – selv retssikkerhed og frihedsrettigheder må vige. Mere overvågning af helt almindelige borgere medfører faktisk mere frihed, lyder et grotesk argument fra den nuværende danske regering.

En anden tendens er, at mange toneangivende danske politikere og erhvervsfolk synes at være blevet mere nærtagende over for kritik af deres politik og praksis. Kritik af problematiske forhold i Danmark mødes ofte med usaglige og koordinerede modangreb, som har til formål at tilsværte afsenderen og tilsløre problemerne. Måske kommer den voldsomme reaktion af, at kritikken af svigt på menneskerettighedsområdet rammer et ømt punkt?

Det kan føles som om udviklingen går den forkerte vej, men det er ikke den fulde historie. En spirende aktivisme giver håb. Mange medborgere i det danske civilsamfund engagerer sig og står fast på at forsvare og fremme menneskerettighederne. De mange demonstrationer til fordel for de syriske flygtninge er blot det seneste eksempel, der har givet positiv genlyd.

Det er med det håb i tankerne, at vi i år kan fejre Amnestys 60-års fødselsdag. Men vi kan ikke hvile på laurbærene. Sammen med 10 millioner medlemmer, aktivister og støtter i hele verden må kampen for menneskerettighederne fortsætte – ikke mindst i lande og situationer, hvor de er sat i skammekrogen af magthaverne. Vi helmer ikke for Roman og Sofia er sat på fri fod og de ansvarlige bliver retsfulgt. ♻

”

Tryghed kommer tilsyneladende over alt andet – selv retssikkerhed og frihedsrettigheder må vige

Dan Hindsgaul
Konstitueret generalsekretær i Amnesty danske afdeling

MEDLEMSBLAD FOR
DANSK AFDELING AF
AMNESTY INTERNATIONAL

Redaktør:
Nora Rahbek Kanafani
Ansvarshavende:
Dan Hindsgaul
Redaktion:
Bjarke Windahl
Pedersen, John Nielsen,
Roberto Zacharias og
Malene Haakansson
Kontakt:
medlemsblad@
amnesty.dk

Korrektur:
Mogens Bähncke
Design og produktion:
vahlé+nikolaisen
Forside: Fotos
af Lærke Posselt
Oplag: 68.075
Abonnementspris:
200 kr. pr. år
ISSN: 0906-4184
**Udkommer næste
gang:** 16. nov. 2021

(deadline for indhold:
10. okt. 2021)
Artikler, der er under-
skrevet med navn, kan
indeholde synspunkter,
der ikke nødvendigvis
reflekterer Amnesty
Internationals holdning.
Eftertryk med kilde-
angivelse er kun tilladt
efter forudgående aftale
med redaktionen.

Amnesty International
Gammeltoftvej 8,
4. og 5. sal,
1457 København K
Tlf. 33 45 65 65
www.amnesty.dk
amnesty@amnesty.dk

> TEMA: AMNESTY FYLDER 60 ÅR

En enkelt mands indignation blev til verdens største menneskerettighedsorganisation. Læs om seks årtiers kamp for menneskerettighederne.

”

Jeg har måske været naiv, men jeg troede simpelthen ikke, at man med åbne øjne sendte folk på udrejsecentre på ubestemt tid

> INDHOLD

04 Nyheder

06 Kina splitter uighurfamilier ad

Mihriban Kaders børn sidder på børnehjem for forældreløse

08 Amnestys nye general

Agnès Callamard har tidligere efterforsket mordet på Jamal Khashoggi for FN

10 TEMA: Amnesty fylder 60

Seks årtier med sejre for menneskerettighederne

20 Tyrkiets kvinder i fare

I de syv år Erdoğan har siddet ved magten, er volden mod kvinder steget eksplosivt

24 De unge går forrest i Colombias protester

Mød Vanesa, Miguel og Jenifer, der kræver retten til at kunne demonstrere frit

26 Ytringsfriheden til debat i Spanien

Over 70 kunstnere og bloggere er dømt for sange om kongen og tweets om terror

28 Rektor i stormvej

Henrik Vestergaard Stokholm kæmper for, at Aya Abu-Deher ikke bliver udsendt til Syrien

30 Flere deltog i Skriv for Liv i 2020

Se fremskridtene i sidste års fem sager

ANGREB SKAL GRANSKES AF FN

I maj måned eskalerede konflikten i Israel og i de besatte palæstinensiske områder. Over 200 blev dræbt, langt hovedparten palæstinensere, og flere tusinde blev såret. Amnesty har påvist, at Israel brugte hensynsløs vold mod fredelige palæstinensiske demonstranter i Jerusalem, og de fleste ofre for bombardementerne i Gaza var kvinder og børn. Både det israelske militær og bevæbnede palæstinensiske grupper begik krigsforbrydelser. Amnesty opfordrer det

internationale samfund til at lægge pres på Israel for at få det til at leve op til sine forpligtelser til at beskytte civile, hæve blokaden af Gaza, standse tvangsforflytninger, nedrivning af huse og opførelse af ulovlige bosættelser. Den 27. maj vedtog et flertal i FN's menneskerettighedsråd at igangsætte en uafhængig undersøgelse af krænkelserne af international menneskerettigheds- og humanitær lov begået i Østjerusalem og de israelske besatte områder.

Foto: Marcus Yam/Ritzau Scanpix

Trine Christensen går af som generalsekretær

Amnesty International Danmark skal have ny generalsekretær. Efter fem år på posten har Trine Christensen valgt at fratræde sin stilling. I årene 1999-2010 var Trine Christensen ansat i Amnestys kontor i New York, hvor hun var med til at skrive rapporter om blandt andet fængselsforhold for kvinder, politiets behandling af LGBTI+personer og seksuel vold mod oprindelige amerikanske kvinder. Herefter blev hun ansat som policychef i Amnestys danske afdeling, hvilket hun var frem til 2013, hvor hun blev forfremmet til vicegeneralsekretær.

”Jeg har været utrolig glad for mine mange år i Amnesty, både i USA og her i Danmark. Jeg har haft det store privilegium at arbejde sammen med nogle fantastiske mennesker og været med til at kæmpe for menneskerettighederne generelt og i en række konkrete sager”, siger Trine Christensen.

Amnesty Danmarks hovedbestyrelse har konstitueret Dan Hindsgaul som fungerende generalsekretær, indtil en ny generalsekretær til Amnesty Danmark er fundet.

26%

FÆRRE HENRETTelser fandt sted i 2020 i forhold til året før.

88%

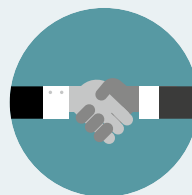
af alle kendte henrettelser sker i Iran, Egypten, Irak og Saudi-Arabien.

amnesty AFTRYK

Amnesty Danmarks arbejde i glimt

I to høringsvar kritiserer Amnesty regeringens planer om at lade asylbehandling foregå i et tredje land samt *Tryghedspakken*, som ville have forringet og indskrænket danskernes frihedsrettigheder.

Amnesty har sammen med en saudisk menneskerettighedsforkæmper holdt møde med Udenrigsministeriet om situationen for aktivister i Saudi-Arabien.

Amnesty giver input til FN's Menneskerettighedsråd forud for Danmarks eksamination i menneskerettigheder. Kritikpunkterne er særligt behandlingen af asylansøgere, flygtninge og efterkommere.

BØRNENE HENTES HJEM FRA SYRIEN

I maj kom der godt nyt for flertallet af de danske børn, der befinder sig i lejre i Syrien. De kan endelig komme i sikkerhed i Danmark sammen med deres mødre. 33.498 danskere har skrevet under på Amnesty's aktion for at få børnene hjem. Reglen om barnets tarv gælder dog også for børn, hvis mødre har fået frataget deres statsborgerskab, og derfor arbejder Amnesty videre for, at alle de danske børn hentes hjem. FN's børnekonvention og andre bestemmelser pålægger Danmark at gøre alt, hvad der er muligt for at sikre børns tryghed og rettigheder – på den måde, som bedst varetager barnets tarv.

◀ Amnesty's krav blev også fremsat i helsidesannoncer i Politiken med en opfordring til statsministeren om at handle nu i stedet for at fortryde senere.

FORSAMLINGSFORBUD SKROTTE

Under overskriften "Tryghed for alle danskere" præsenterede regeringen i efteråret en såkaldt tryghedspakke, der blandt andet skulle give politiet mulighed for at indføre et "tryghedsskabende opholdsforbud for alle personer i et bestemt område, hvor der er utryghed." Den indskrænkning af danskernes frihedsrettigheder bekymrede Amnesty, der i et fælles høringssvar med Mellemfolkeligt Samvirke, Nyt Europa og Globalt Fokus kritiserede de ubegrundede indhug i danskernes ret til bevægelsesfrihed, til domstolsgarantier og til fredeligt at demonstrere. Den 3. juni blev

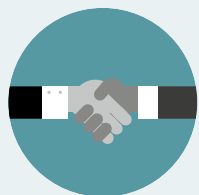
opholdsforbuddet nedstemt af et flertal udenom regeringen. "Vi glæder os på vores rettigheders vegne over, at et flertal i Folketinget lyttede til kritikken. Vi har igennem de seneste måneder måtte sande, at regeringen ikke har haft den samme lydhørhed som de øvrige partier, når det kommer til den velbegrundede bekymring fra civilsamfundet. Tværtimod har justitsministeren på beskæmmende vis angrebet aktører, som har stået vagt om danskernes frihedsrettigheder", siger Lisa Blinkenberg, der er seniorrådgiver i Amnesty.

AMNESTY KORRIGERER: ALEKSEJ NAVALNY ER SAMVITTIGHEDSFANGE

Efter en nøje evaluering har Amnesty besluttet igen at udpege den fængslede russiske oppositionspolitiker Aleksej Navalny som samvittighedsfange. I februar 2021 tog Amnesty en intern beslutning om ikke længere at bruge betegnelsen "samvittighedsfange" til at beskrive Aleksej Navalnys sag. Beslutningen skyldtes bekymringer over udtalelser fra Navalny i 2007 og 2008, som måske indebar opfordringer til had.

Amnestys interne beslutning blev af den russiske regering brugt til at miskreditere og yderligere underminere Navalnys rettigheder. Som et resultat af episoden har Amnesty påbegyndt en revidering af organisationens brug af begrebet "samvittighedsfange", og det er blevet besluttet, at et menneskes tidligere handlinger ikke i sig selv kan diskvalificere fra at blive anset som samvittighedsfange. Et menneskes holdninger og handlinger kan udvikle sig over tid, og Amnesty ønsker ikke at indikere, at menneskers tidligere handlinger aldrig kan blive lagt bag dem.

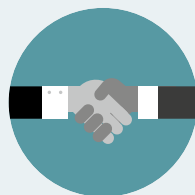
Ved at bekræfte at Aleksej Navalny er samvittighedsfange understreger Amnesty det akutte behov for, at hans rettigheder bliver anerkendt og beskyttet af de russiske myndigheder, der med fængslingen af Navalny er ved at idømme ham en langsom dødsdom. Amnesty opfordrer fortsat til, at han bliver løsladt og øjeblikkeligt får ubegrænset adgang til uafhængig medicinsk hjælp.

Med undervisningsindsatserne Justice Warriors og UNICEF Rettighedsskoler indgår UNICEF Danmark og Amnesty et samarbejde om menneskerettighedsundervisning, målrettet folkeskolen.

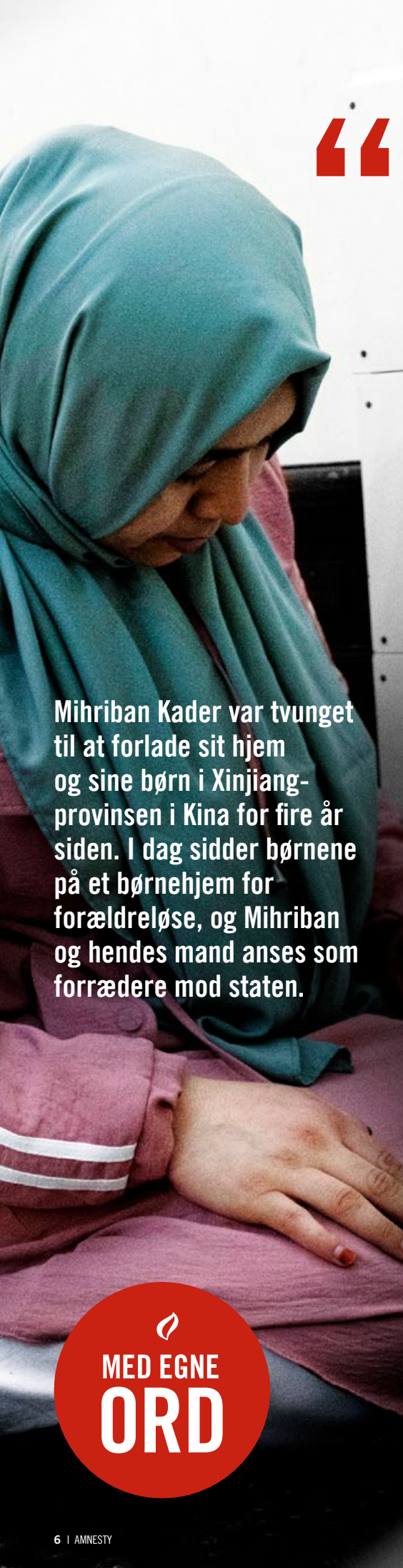
Amnesty's youth-aktivister afleverer ved en demonstration foran Christiansborg 30.000 underskrifter fra danskere, der kræver ny, bedre og samtykkebaseret seksualundervisning.

Amnesty afholder møder med rektorer fra gymnasier over hele landet om at indføre retningslinjer, der skal forebygge seksuel vold og voldtægt på skolerne.

I Aarhus og København afholder Amnesty kurser for advokater med fokus på voldtægt, traumereaktioner og bistandsadvokatens rolle.

“Jeg ved ikke, om jeg nogensinde får mine børn at se igen

Mihriban Kader var tvunget til at forlade sit hjem og sine børn i Xinjiang-provinsen i Kina for fire år siden. I dag sidder børnene på et børnehjem for forældreløse, og Mihriban og hendes mand anses som forrædere mod staten.

FORTALT TIL AMNESTY

“For fem år siden forlod jeg vores børn i hast. Der var ikke tid til at tage ting eller legetøj med, der kunne minde mig om dem. Alt, jeg fik med, var et familiefoto.

Min mand og jeg tog afsted, fordi vi ikke havde andet valg. De kinesiske myndigheder chikanerede os konstant og krævede at få vores pas udleveret. Ellers ville der ‘komme konsekvenser’. De førte en streng politik for fødselskontrol og ville foretage ‘kropstjek’ på mig for at finde ud af, om jeg var gravid. Det var jeg.

Vi rejste, fordi vi fik indrejsevisa til Italien. Men af frygt for at grænsepolitiet ville ane uråd ved udrejsen, ville vi ikke tage alle vores børn med på én gang. Derfor besluttede vi, at kun min yngste søn, som jeg stadig ammede, skulle med. De fire andre skulle i første omgang blive hos deres bedsteforældre, indtil de kunne slutte sig til os senere.

Var vi ikke rejst ud af Kina på det tidspunkt, ved jeg ikke, om vi ville have fået chancen igen. Hvor meget værre situationen i Xinjiang skulle blive, havde vi ikke fantasi til at forestille os.

Så snart vi var kommet til Italien, faldt de kinesiske myndigheder over vores tilbageblevne familie. Min mor blev sat i interneringslejr. Min far blev afhørt over flere dage og måtte efterfølgende indlægges på hospitalet. Han var 80 år.

I mellemtiden var der ingen til at tage sig af vores børn. Ifølge Kinas regering var de børn af ‘forrædere’. Vores andre slægtninge kunne ikke se efter dem, for de var også bange for blive sendt i interneringslejr.

I skolen blev det snart bemærket, at ingen forældre eller værge dukkede op til forældremøder. Skolen bad derfor myndighederne om at tage sig af de ‘forældreløse’ børn. Og det gjorde de: Vores børn blev sendt i en fængselslignende skole, en såkaldt ‘lejr for forældreløse’, med overvågning døgnet rundt.

I november 2019 døde min far, men samme måned fik vi også en god nyhed: Den italienske udlændingestyrelse havde givet grønt lys for familiesammenføring: Nu kunne vi få vores børn til Italien.

At give vores børn besked var ikke uden risiko. Al deres kommunikation blev overvåget. Men i marts 2020 kom vi igennem på et videoopkald.

For at få deres visa måtte de imidlertid selv henvende sig på Italiens konsulat i Shanghai, en rejse på godt 5.000 km. De var for små til selv at begive sig ud på så lang en tur, men vi fandt ikke nogen, der turde eller ville ledsage dem.

En majaften i 2020 forhørte det kinesiske politi vores børn i to timer. De blev spurgt om, hvorfor de fastholdt kontakten til deres forældre. Og fik at vide, at det kunne blive farligt for dem og betyde, at de røg i interneringslejr efter endt skolegang.

Vores børn blev rigtig bange, og til sidst så vi ikke anden udvej end at lade vores børn rejse til Shanghai på egen hånd.

Vi gav dem nøje instrukser, og med hjælp fra udenlandske kontakter nåede de omsider til Shanghai. Men her blev de nægtet adgang til det italienske konsulat. Og to dage senere

MED EGNE
ORD

fangede politiet dem og sendte dem tilbage til forældreløselejren.

I dag er vi ramt af fortvivelse. Kina tilbageholder mine børn, og hvis de vil gøre dem fortræd, kan ingen stoppe dem.

For uighurer kan det være farligt at udtale sig offentligt om de menneskerettighedskrænkelser, vi bliver udsat for. Men nu har vi fortalt vores historie til Amnesty International i håbet om, at nogen vil hjælpe os.

I de fem år, der er gået, siden jeg forlod mine børn, er jeg ikke holdt op med at tænke på dem ét eneste øjeblik. Jeg ved ikke, hvad mine børn laver nu. Jeg har set optagelser fra forældreløselejre på internettet, så jeg ved, at de på skolen ser kinesiske 'røde' propaganda-film og synger 'røde' sange. Når jeg ser disse videoer, tænker jeg på mine børn og på, hvordan de bliver opdraget og skolet. Og på hvordan de må sidde sammenpresset i et lille klasseværelse, skal læring, der byder dem imod, adskilt fra deres forældre. Og på hvor meget de må savne os.

Min baby blev født i Italien, og vi har fået endnu et barn her. Nogle gange holder vi dem i vores arme og fortæller dem om deres brødre og søstre i Xinjiang. Og så græder vi. De spørger, hvornår de skal møde deres søskende. Jeg kan ikke give dem et svar, for jeg kender ikke svaret".

KINAS FORFULGTE MINORITETER

Mihriban Kader og hendes mand er blandt de seks uighurfamilier i eksil, hvis historie Amnesty offentliggjorde i marts måned. Familiernes vidnesbyrd giver et sjældent indblik i den forfølgelse, den muslimske minoritet uighurerne udsættes for fra kinesisk side – selv når de har forladt landet.

Det er ellers uhyre vanskeligt at efterforske overgreb i Xinjiang-provinsen, da Amnesty, FN og andre er forment adgang og meget få uighurere tør stå frem af frygt for repressalier. Det anslås, at omkring en million mennesker er blevet vilkårligt tilbageholdt i, hvad der kan betegnes som genopdragelseslejre i Xinjiang-provinsen. Tidligere indsatte i lejrene beretter om tortur og tvungen kulturel assimilation.

Læs mere om Amnestys research på [amnesty.org](https://www.amnesty.org)

DIN ARV KAN SIKRE MENNESKE- RETTIGHEDERNE FOR NÆSTE GENERATION

Få mere
information på
amnesty.dk/arv
eller ring til os på
33 45 65 58

AMNESTY
INTERNATIONAL

AMNESTYS NYE TOPCHEF ER EN UKUELIG EFTERFORSKER

"Jeg er opdraget til at være modig", fortæller Agnès Callamard, Amnesty Internationals nye generalsekretær. Hun er vokset op i en familie med stærke kvinder og kommer fra et job hos FN, hvor hun blandt andet har efterforsket mordet på Jamal Khashoggi og drabsforsøget på Aleksej Navalny

Af Bjarke Windahl Pedersen

For nylig gik det verden rundt, at repræsentanter for det saudiske styre havde fremsat trusler mod Agnès Callamard, FN's specialrapportør for udenretlige, summariske eller vilkårlige henrettelser, mens hun sidste år var i færd med en undersøgelse af kongestyret.

For Agnès Callamard var der tale om en gammel nyhed, som hun bevidst havde holdt ude af offentligheden, indtil hun ikke længere arbejdede som Specialrapportør.

"Truslen skulle ikke afspore mit og mine kollegaers arbejde. Jeg ville ikke lade truslen invadere mine tanker. Jeg passede på mig selv og var ikke naiv, men jeg ønskede absolut ikke, at truslen skulle blive "historien" eller afspore min tænkning", siger Agnès Callamard over en videoforbindelse fra Frankrig.

Agnès Callamard indtog den øverste stilling som generalsekretær i Amnesty International i april i år og er nok bedst kendt for netop sit arbejde i FN, hvor hun blandt andet har efterforsket Ruslands drabsforsøg på Aleksej Navalny og drabet på journalisten Jamal Khashoggi

på det saudiske konsulat i Istanbul i oktober 2018. Et job som også gjorde, at hun har måtte tage sine egne forholdsregler for at opretholde sin egen teknologiske og fysiske sikkerhed.

"Men helt oprigtigt: Truslen imod mig selv er intet, sammenlignet med truslen mod folk i frontlinjen, mennesker, der skifter opholdssted hver nat for ikke at blive fundet. Mennesker, der lever med en dybt rodfæstet frygt. Jeg kender de her mennesker. Igennem dem ved jeg, hvad frygt er, og jeg vil ikke vove at sammenligne min erfaring med deres", siger Agnès Callamard.

Hun kommer – med egne ord – fra en familie af stærke kvinder, der i generationer har været optaget af social retfærdighed. Moderen var skolelærer, faren fabriksarbejder. Hendes mormor var sygeplejerske, og under Anden Verdenskrig blev hendes morfar henrettet af nazisterne for sit arbejde i den franske modstandsbevægelse.

"Det har været en vigtig begivenhed i min personlige rejse, for det handlede om at give alt, at ofre sig selv for en stærk og vigtig sag, at være modig. Sådan er jeg opdraget", fortæller Agnès Callamard.

Verden mister sin moralske ryggrad

På spørgsmålet om, hvorvidt verdens autoritære ledere i dag bliver mere dristige, og presset mod menneskerettighederne bliver større, svarer hun:

"Måske. Men det sker, fordi resten af verden bliver svagere, og det er for mig mere interessant. Resten af verden mister sin moralske ryggrad. Se på Europa. Jeg tror, de færreste ser europæiske lande som en del af selskabet af lande med autoritære ledere, men se på behandlingen af flygtninge på Middelhavet, på normaliseringen af nødretslove til at bekæmpe terrorisme. Når stater, som kunne have sat andre stater under pres, mister deres legitimitet og deres mod, så ender vi i en meget mere kompleks situation. Ingen stopper de værste stater, så hvorfor skulle de stoppe af sig selv?" spørger hun retorisk.

Agnès Callamard peger på Khashoggi-sagen som et eksempel på, at der med selv små ressourcer kan skabes en effekt. Som FN's specialrapportør lavede hun sin egen undersøgelse, det samme gjorde medier som Washington Post, New York Times og Al Jazeera.

Amnestys forskel er, at vi har medlemmerne. Det er dem, som forvandler ekspertisen til reel forandring.

AGNÈS CALLAMARD, GENERALSEKRETÆR

AMNESTYS NYE GENERALSEKRETÆR

AGNÈS CALLAMARD

- 56 år og født i Frankrig
- Tidligere specialrapportør for FN
- Har ledet menneskerettighedsundersøgelser i mere end 30 lande inden for områder såsom kvinders rettigheder, ytringsfrihed og flygtninges rettigheder
- Tidligere direktør for organisationen Article 19, som arbejder for ytringsfrihed
- Arbejdede fra 1995 til 2001 i Amnesty International som kabinetschef for organisationens daværende generalsekretær.

”Det var faktisk nok til at fange Mohammed bin Salman på det forkerte ben”, siger Agnès Callamard og påpeger, at selv om Saudi-Arabien blev beskyttet af Trump i USA, kan bin Salman i dag ikke rejse til en række lande, fordi der er flere retssager imod ham og hans team, ligesom der er nye krav om våbenembargo imod landet i den amerikanske kongres.

”Så jeg synes sagen viser, at selvom der ikke er opnået retfærdighed eller placeret et retligt ansvar, så har det gjort livet mere besværligt for en autoritær leder”.

Hun er overbevist om, at Amnestys gamle metode med ”naming and shaming” stadig virker:

”Jeg hører tit, at udskamning ikke længere skulle virke, men jeg er uenig. Som specialrapportør oplevede jeg ikke en eneste statsleder, som kunne lide at blive udskammet. Se også på virksomheder. De kan virkelig ikke lide, at deres brand bliver koblet til menneskerettighedskrænkelser. Og se igen på Saudi-Arabien leder Mohammed bin Salman. Han vil gerne fremstå som den moderne prins. Nu er han kendt som en morder. Tror du han kan lide det?”

Illusionen om de gode gamle dage

Overordnet set er udviklingen i menneskerettighederne ikke lineær, mener Agnès Callamard. På den positive side hæfter hun sig ved, at der inden for de seneste årtier er sket bemærkelsesværdige fremskridt i anerkendelsen af for eksempel LGBTI+rettigheder, og at verden stabilt bevæger sig imod en afskaffelse af dødsstraffen. En succes, hun mener, Amnesty med rette kan tage sin del af æren for.

Men pandemiens indtog sidste år var et stort tilbageslag for menneskerettighederne, idet den både udstillede og forværede eksisterende uligheder, påpeger Agnès Callamard.

Hun påpeger, at der også internt i Amnesty er brug for udvikling i en tid, hvor diskussionen om racisme, køn og privilegier trænger sig på. Ikke mindst spørgsmålet om racisme er de seneste år kommet på dagsordenen. Agnès Callamard takker Amnestys Internationals bestyrelse for på eget initiativ sidste år at have påbegyndt arbejdet med at afdække racisme inden for Amnestys internationale sekretariat og for at igangsætte arbejdet med at sikre, at Amnesty er en antiracistisk organisation.

Selv fik hun for alvor øjnene op for racebetingede privilegier, da hun i sin tid tog en universitetsgrad på det amerikanske universitet Howard, USA's største og ældste afroamerikanske universitet, hvor hun var en af de få hvide studerende.

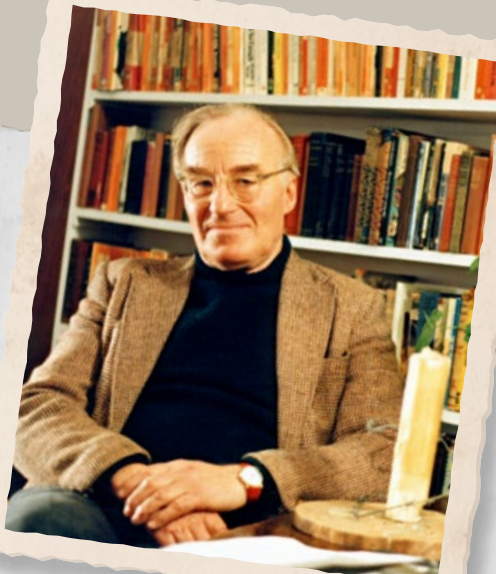
”Det var den mest berigende og vigtige personlige oplevelse for mig. Jeg blev langt mere bevidst om racisme og racebetingede privilegier”, siger hun.

”Amnesty er en 60 år gammel organisation. Vores historie er født ud af en bestemt erfaring, en bestemt vision. Det er en europæisk historie, det er næsten et hvidt menneskes historie. Der er mange smukke ting i vores historie, som vi skal bevare, men vi skal også forstå, hvornår den historie måske har skabt bestemte relationer internt i vores organisation, som er eller kan opfattes som racistiske”, siger Agnès Callamard.

Amnestys unikke styrke

En kendetegn ved Amnesty, som tydeligvis begejstrer den nye chef, er organisationens globale medlemsbase.

”Amnesty er vores medlemmer. Ja, vi har en stærk ekspertise, men andre organisationer kan også levere god tænkning og research. Forskellen er, at vi har medlemmerne. Det er dem, som forvandler ekspertisen til reel forandring. Nogle gange kan eksperterens viden i sig selv skabe forandring, men generelt set skal forandring drives af medlemmerne, af almindelige borgere, der skaber opmærksomhed, skriver breve, engagerer sig lokalt. Det er medlemmerne, som gør os stærke.”

Det begyndte med et brev

En enkelt brites indignation over fængslingen af to portugisere er i dag, 60 år senere, blevet til verdens største menneskerettighedsorganisation. Amnesty har i dag 10 millioner medlemmer, en Nobelpris og en lang række sejre for menneskerettighederne i ryggen.

”Man kan åbne en avis en hvilken som helst dag i ugen og finde artikler fra hele verden om mennesker, der bliver fængslet, tortureret eller henrettet, fordi deres holdninger eller religion er uacceptable i deres regerings øjne. Som læser får man en kvalmende følelse af handlingslammelse, men hvad nu hvis følelsen af afsky kunne forenes til fælles handling. Så kunne der gøres noget effektivt.”

Sådan skrev den britiske advokat Peter Benenson i et indlæg i avisen The Observer den 28. maj 1961, hvor han lancerede sin brevskrivningskampagne for ni udvalgte fanger fra hele verden. Et halvt år forinden havde han i Londons undergrundsbane på vej til arbejde læst en artikel om to unge studerende, der var

blevet idømt syv års fængsel for at have skålet for frihed på en café i Lissabon under militærstyret i Portugal. Nyheden fik ham til at beslutte sig for at bombardere de portugisiske myndigheder med protestbreve. Peter Benenson så potentialet i et folkeligt pres, der kunne holde det internationale samfund fast på de forpligtelser, som det havde tilsluttet sig 12 år tidligere igennem FN's Menneskerettighedserklæring.

Benensons brevskrivningskampagne varede et år, og interessen var enorm. Året efter var der brevskrivningsgrupper i mere end 10 lande. Kampagnen blev til Amnesty International, som i dag har afdelinger og aktivister over hele verden; fra København til Santiago, fra Sydney til Kampala.

SEKS ÅRTIERS SEJRE FOR MENNESKE- RETTIGHEDERNE

Advokaten Peter Benensons opråb om politiske fanger bliver genoptrykt i en række aviser verden over og bliver startskuddet til bevægelsen Amnesty International. På menneskerettighedsdagen, den 10. december, bliver det første Amnesty-lys tændt i kirken St. Martin-in-the-Fields i London. Året efter sender Amnesty en observatør til retssagen

mod Nelson Mandela i Sydafrika. I 1964 stiftes Amnesty Danmark, Norge og Sverige. I ly af Vietnamkrigen beslutter Amnesty at betragte forfulgte militærnægtere som samvittighedsfanger. I 1969 er Amnesty vokset til at omfatte 640 grupper i 21 lande. 2000 fanger er blevet løsladt siden organisationens grundlæggelse.

”Det var støtten fra mennesker i hele verden, der gav mig styrke”

Sidste år blev den iranske menneskerettighedsaktivist Narges Mohammadi løsladt efter massivt pres fra mennesker over hele verden.

Af Malene Haakansson

NARGES MOHAMMADI

- Blev anholdt i 2015 for sit fredelige menneskerettighedsarbejde og idømt 16 års fængsel
- I 2016 var kampen for hendes løsladelse en del af kampagnen ”Skriv for Liv”, hvor 39.476 danskere skrev under på kravet om løsladelse
- I Amnesty's lokalgruppe i Furesø har frivillige i flere år kæmpet for at få hende løsladt ved at skrive appeller til de iranske myndigheder, lavet underskriftsamlinger og demonstrationer ved Irans ambassade i København.
- Narges Mohammadi blev løsladt i oktober 2020, men har fået en ny dom på 2,5 år og 80 piskeslag for hendes aktivisme i fængslet. Ved redaktionens afslutning er hun stadig på fri fod.

Hvad betød det for dig, at folk aktionerede for din sag, da du sad i fængslet?

Deres indsats har været meget værdifuld for mig. Ikke kun fordi det førte til min løsladelse, men også fordi det styrkede min kamp. Støtten viser, at jeg ikke er alene. Jeg kæmper mod en regering, der er meget magtfuld. Det var støtten fra mennesker i hele verden, der gav mig styrke, fik mig til at holde ud og gjorde mine lidelser tålelige i fængslet.

I Danmark har mange støttet dig, hvad vil du sige til dem?

Da jeg sad i fængsel, hørte jeg, at I mindedes mig ved på jeres landsmøde at holde påskeliljer i hænderne (Narges betyder påskelilje på persisk red.), og at min mand var hos jer for at tale om mig (Amnesty's landsmøde 2019, red.). Jeg ved, at min frihed er et resultat af jeres aktivisme, og det er denne frihed, som jeg nu bruger til at fortsætte mine aktiviteter. Jeg er taknemmelig for jeres indsats og stolt af jer.

Hvad har været det sværeste ved at være i fængsel?

Der har aldrig været en større lidelse end det øjeblik, jeg blev adskilt fra mine små børn. Det er et sår, der aldrig vil heles. Jeg er blevet arresteret tre gange, siden jeg fødte Kiana og Ali. Første gang var mine tvillinger tre år og otte måneder gamle. Kiana havde gennemgået en større operation, og jeg blev arresteret for øjne af dem af ti mænd midt om natten. Kianas

Kampagne mod tortur og Nobels Fredspris

Amnesty lancerer sin første globale kampagne for at afskaffe tortur. Det fører få år senere FN til enstemmigt at vedtage et forbud mod tortur og nedværdigende behandling. En delegation fra Amnesty får adgang til Chile, hvor det nye Pinochet-regime er under anklage for voldsomme brud på menneskerettighederne. Til fordel for Amnesty afholdes i London den første udgave af komedie-eventet Secret Policemans Ball med stjerner som John Cleese. Eventet bliver berømt for at kombinere komedie, musik og velgørenhed.

I 1977 modtager Amnesty Nobels Fredspris for sit bidrag til frihed, retfærdighed og fred. Samme år genindføres dødsstraffen i USA, hvilket kickstarter Amnestys globale arbejde for at afskaffe dødsstraf. I 1979 offentliggør Amnesty en liste over 2.665 mennesker, som er forsvundet i Argentina efter militærkuppet i landet.

hænder var låst omkring min hals. Jeg efterlod min syge og feberramte datter derhjemme og blev isolationsfængslet. Denne anholdelse var som døden for mig. Jeg kunne mærke Kiana i cellen. Tro mig, jeg så hende i cellen.

Tredje gang jeg blev anholdt var mine tvillinger otte år. De forlod Iran to måneder efter min anholdelse og er ikke vendt tilbage. De dage, hvor mødre i fængslet forberedte sig på at få besøg af deres børn, så jeg på dem med misundelse. Den sværeste del af mit seneste fængselsophold var det tomme besøgslokale.

Du har nu en dom på 2,5 års fængsel og 80 piskeslag hængende over hovedet, hvorfor?

Jeg er dømt for at have holdt møder i fængslet om afskaffelse af dødsstraf og for at have udsendt erklæringer mod dødsstraf. Jeg indberettede en klage over at være blevet slået af sikkerhedsstyrkerne, men i stedet blev jeg idømt 80 piskeslag og fængselsstraf.

Jeg accepterer ikke dommen. Den er ikke kun uretfærdig, den er skamløs.

Du er dog heldigvis stadig på fri fod, men hvad betyder dommen for dit arbejde?

Den stopper mig ikke. Jeg fortsætter mit arbejde for at bekæmpe myndighedernes overgreb, voldtægt og vold mod kvinder i fængsel. Min anden bog om tortur er ved at blive trykt, og vi er over 60 aktivister, der har lanceret en kampagne mod isolationsfængsling og lagt sag an mod myndighederne.

”

Jeg er taknemmelig for jeres indsats og stolt af jer

Har du aldrig overvejet at stoppe din kamp mod uretfærdighed og leve et stille liv sammen med din familie?

Det er svært at være væk fra min familie og børn, og på denne måde ønsker den iranske regering at tvinge mig til at tie. Men jeg er ikke villig til at tie, og jeg vil fortsætte mit arbejde med al min motivation og energi. Vi skal fortsætte kampen mod dødsstraf, indtil den er afskaffet, og styrke det iranske civilsamfund i overgangen til demokrati. 🌱

1970'erne

Foto: Amnesty

Den Internationale Straffedomstol

I begyndelsen af årtiet runder Amnesty en million medlemmer. I 1994 lancerer Amnesty den internationale kampagne "Kvindes rettigheder er menneskerettigheder". I 1996 lanceres en global kampagne for oprettelsen af en permanent international straffedomstol, og i 1998 vedtages Romstatutten, som er det juridiske fundament for Den Internationale Straffedomstol (ICC). I Storbritannien er Amnesty part i det juridiske arbejde, som fører til anholdelsen af general Augusto Pinochet for forbrydelser begået i Chile. Ved årtiets udgang har Amnesty været med til at arbejde på 47.000 fangesager, som er endt med løsladelse.

Afskaf dødsstraf

Amnesty lancerer sin første store kampagne for at afskaffe dødsstraf. Amnesty udvider samtidig sit arbejdsområde til også at inkludere flygtninges rettigheder. I 1985 runder Amnesty en milepæl med en halv million medlemmer og støtter fra lande og territorier verden over og 3433 lokale grupper. Koncertturneen "Human Rights Now" med Sting og Bruce Springsteen besøger 15 lande og bliver set af millioner af mennesker, da den tv-transmitteres på Menneskerettighedsdagen den 10. december 1988. Efter Murens fald opsøger borgere fra Central- og Østeuropa i stor stil Amnesty med ønsket om at deltage i menneskerettighedsarbejdet. I Tjekkoslovakiet løslades samvittighedsfangeren Vaclav Havel, som har siddet fængslet for sin støtte til et manifest for menneskerettigheder.

2000'erne

Våbenkontrol og krig mod terror

Foto: Joachim Adrian/Ritzau Scanpix

Efter adskillige års forsøg får Amnesty adgang til at arbejde i Myanmar. Amnesty får også adgang til Sudan for første gang i 19 år.

Arbejdet imod tortur i forbindelse med den amerikansk anførte "krig mod terror" begynder. Efter flere års arbejde fra Amnesty vedtager FN's medlemsstater i 2006 at arbejde for en traktat, der skal regulere verdens våbenhandel. Nelson Mandela modtager Amnestypris som samvittighedsambassadør, og FN vedtager sin første resolution for at indstille brugen af dødsstraf. Herhjemme er Amnesty Danmarks arbejde for at sikre et uafhængigt politiklagesystem med til at styrke politiklagesystemet i Danmark.

Retten til egen krop

Amnesty har nu tre millioner medlemmer. Istanbulkonventionen, Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet bliver vedtaget i 2011 og træder i kraft i 2014. Samme år træder FN's nye globale våbenhandelstraktat i kraft efter 20 års arbejde fra Amnesty og næsten uoverstigelige diplomatiske slagsmål i FN's generalforsamling. I løbet af årtiet bliver Amnestys hovedkontor i London decentraliseret og fordelt på 17 kontorer i alle verdensdele for bedre at kunne repræsentere hele bevægelsen og for hurtigere at kunne efterforske og dokumentere overgreb.

142 lande har ved udgangen af årtiet afskaffet dødsstraf i lov eller praksis. Da Amnesty begyndte sit arbejde mod dødsstraf i 1977, havde kun 16 lande afskaffet straffen. Årtiet byder også på en række markante sejre for LGBTI-rettigheder og kvinders rettigheder, som Amnesty har arbejdet for at forbedre, herunder afskaffelsen af abortforbud i lande som Irland og Argentina, ny lovgivning imod voldtægt i flere europæiske lande, herunder Danmark, samt legalisering af ægteskaber mellem borgere af samme køn i en række lande.

2010'erne

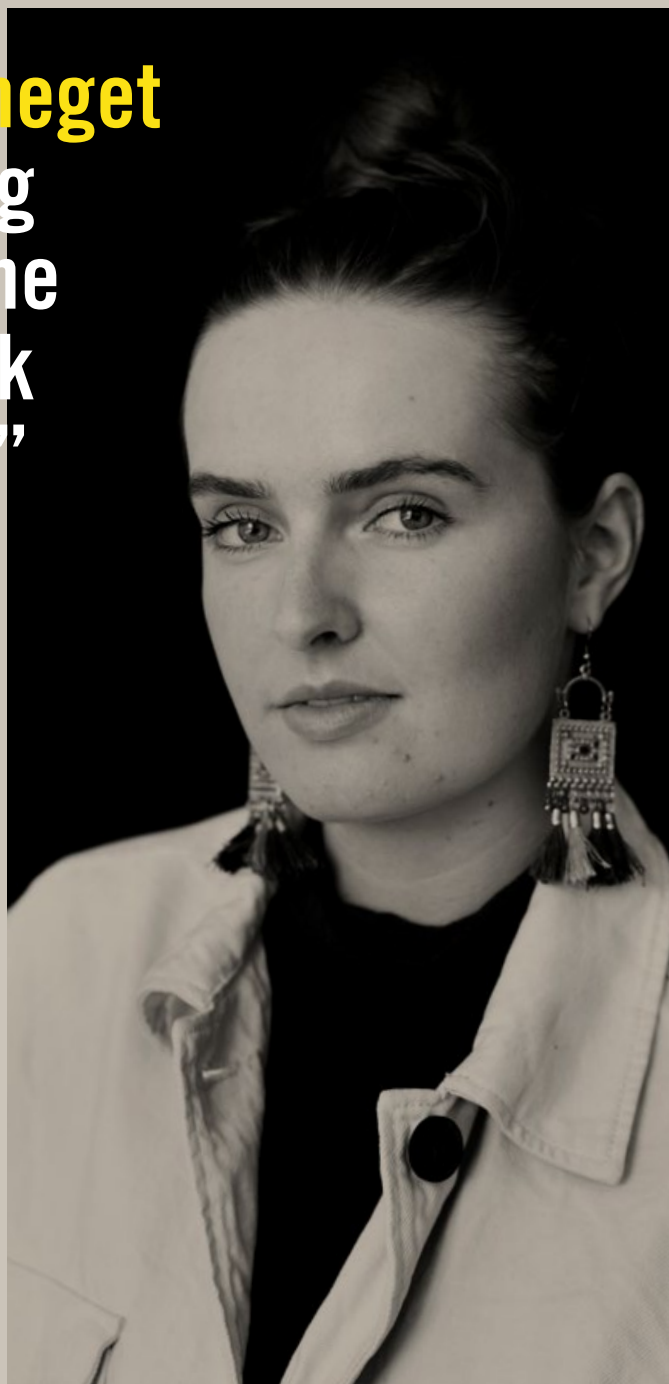

Foto: Cornall Kearney/Ritzau Scanpix

"Jeg brændte så meget for den sag, at jeg næsten ikke kunne holde ud, hvis folk ikke skrev under"

"Da jeg som 17-årig begyndte som facer i Amnesty var det, for at være helt ærlig, mest for tjene nogle penge. En dag stod jeg og samlede underskrifter ind på en sag om en kvinde fra El Salvador, der var blevet fængslet på livstid, fordi hun havde fået en ufrivillig abort. Og jeg kan huske, at jeg brændte så meget for den sag, at jeg næsten ikke kunne holde det ud, hvis folk ikke skrev under. Jeg var så passioneret omkring det og gik også hjem og søgte på det, for jeg kunne slet ikke forstå, hvordan sådan noget kunne ske. Jeg kunne pludselig se mig selv i det; hvis jeg havde været et andet sted i mit liv, i et andet land, kunne det have været mig. Jeg følte stor empati over for denne her kvinde. Og så blev det mere end bare et job. Jeg startede en youthgruppe op på mit gymnasium og engagerede mig meget i alle de her sager og særligt i samtykkekampagnen.

Det lyder måske lidt stort, men jeg fandt ud af, at det betyder meget for mig, at jeg gør noget med mit liv, der gør en forskel her og nu. Da debatten om samtykkeloven begyndte, engagerede jeg mig i alle dele af Amnestys kampagne. Jeg blev rystet over, at vi som udviklet land var så lidt progressive på det her område. Det er kun otte år siden, at en mands fængselsdom kunne sættes ned, hvis det var hans kone og ikke en tilfældig kvinde, han slog. Jeg blev ked af det, men når jeg oplever de her følelser, tænker jeg også, hvad jeg kan gøre ved det; jeg sætter min vrede og fortvivlelse i aktion for at ændre det. Og da loven blev vedtaget, var det så livsbekræftende. For det viste, at hvis man virkelig tror på noget, hvis man lægger energi i det, og hvis man står sammen med andre, så kan man altid ændre på tingene. Verden står ikke stille."

AMALIE SØDERBERG

Alder: 21 år

Profession: Freelancer, laver podcast og radio

Bopæl: Amager

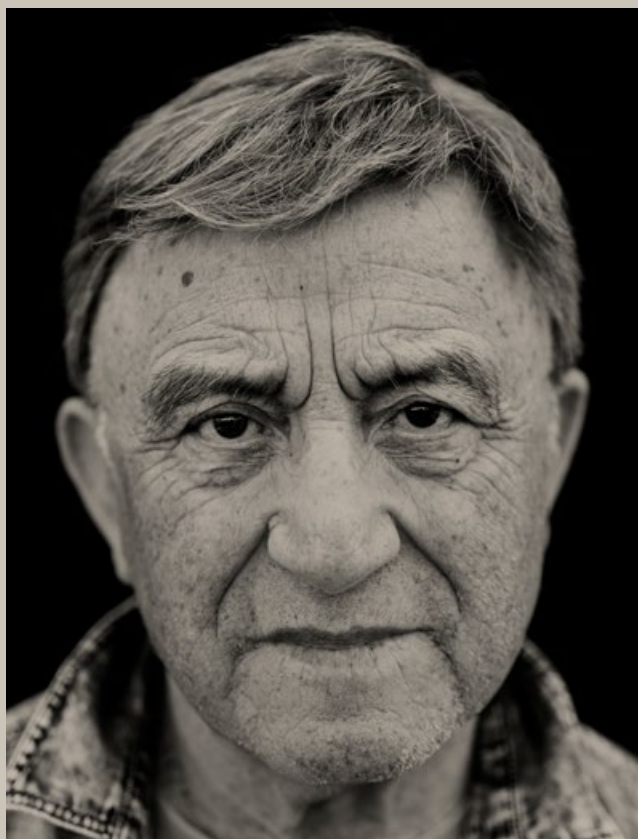
Medlem af Amnesty i fire år

Mød **Amalie**, **Gonzalo**, Farah, og Jakob som

"Den smerte og lidelse, jeg har været igennem, kan jeg bruge aktivt. Det giver mig en mening med mit liv"

"Da militærkuppet i Chile kom i 1973, var jeg ansat i Allendes (Salvador Allende, Chiles præsident 1970-73, red.) regering, hvor min opgave var at lede et projekt, der skulle uddanne de fattige, landarbejderne og fabriksarbejderne. Vi ville frigøre de fattige gennem uddannelse og via dialog. Det var fantastisk. Men da militærkuppet kom, godt hjulpet af USA, blev jeg anholdt.

Jeg var seks dage i torturkælder, seks dage jeg aldrig kommer til at glemme. En af metoderne hedder telefonledning, hvor bødlerne gav mig slag med flad hånd på ørerne i døgndrift, som små bomber ind i ørerne. En anden metode var elektrisk stød, det brugte de mod alle fanger.

Voldsomme stød på de følsomme dele af kroppen. Det var så voldsomt og uhyggeligt at blive konfronteret med en verden, man ikke anede eksisterede. Som var ren ondskab, vold, perversiteter og som gik ud over mænd, kvinder og børn. Jeg mistede bevidstheden og ville helst dø for at blive befriet fra smerten. Men bødlerne blev bange for at jeg var død og tilkaldte en læge. Han undersøgte mig og sagde "det er fint, bare fortsæt".

Efter halvandet år blev jeg løsladt og fik politisk asyl i Danmark. Som noget af det første tog jeg kontakt til Amnesty. Jeg fortalte dem min historie og gjorde dem blandt andet opmærksom på, hvordan lægerne medvirkede til tortur i Chile. Lige siden har jeg kæmpet sammen med Amnesty mod tortur. Jeg har rejst Danmark rundt, holdt oplæg efter oplæg og fortalt min egen historie. Målet har altid været at få de unge til at engagere sig, og hver gang jeg møder dem,

GONZALO VARGAS

Alder: 79 år

Profession: Aktivist og pensionist

Bopæl: Faxe

Medlem af Amnesty i 40 år

får jeg en følelse af, at der trods alt er kommet noget godt ud af min historie. At jeg kan være med til at få folk til at engagere sig i Amnesty, tage afstand fra vold, ondskab og had; alt det som skaber konflikter. Jeg aflægger mit vidnesbyrd over for folk: Jeg var tæt på at miste mit liv, men jeg overlevede og jeg bliver ved med at kæmpe så længe jeg lever. Den smerte og lidelse, jeg har været igennem, kan jeg bruge aktivt, og det giver mig en mening med mit liv".

”Jeg ville også råde min egne børn til at tage kampen, hvis de møder uretfærdighed”

”Jeg har altid sagt fra over for uretfærdighed, selv dengang jeg gik i folkeskole tilbage i Iran. Jeg kan huske engang, hvor en lærer talte grimt til en elev, og mine klassekammerater og jeg gik til ledelsen og klagede. Rektor blev sur og straffede os ved ikke at sende en lærer hen i vores klasse. Men så overtog jeg bare undervisningen. Vi krævede, at læreren skulle undskylde sin opførsel, og det lykkedes. Mine forældre var måske ikke så glade for den måde jeg protesterede på, men de støttede mine principper. Jeg har fået med hjemmefra, at man skal opføre sig ordentligt over for sine medmennesker.

På universitetet blev jeg en del af en oppositionsgruppe imod regeringen. Vi kunne i det første år efter revolutionen i 1979 protestere ret frit, så da regeringen begyndte at slå ned på sine modstandere, var det nemt for dem at identificere os,

der havde andre holdninger. Jeg havde venner og familiemedlemmer, som blev fængslet og tortureret. Endog nogen, der blev henrettet. Til sidst var jeg selv nødt til at flygte.

Det vigtigste for mig er at kæmpe mod ligegyldighed over for uretfærdighed. Vi må ikke bare være tavse og lade overgreb ske. At melde mig ind i Amnesty var en selvfølge for mig, for menneskerettighederne har altid været mit hjertebarn, og arbejdet mod diktaturstater, uretfærdige fængslinger, tortur og dødsstraf ser jeg som kernen i Amnestys arbejde. Med årene har jeg engageret mig i lokalgruppen, holdt foredrag om menneskerettigheder og er medlem i et par udvalg.

Når jeg fortæller andre mennesker om menneskerettighederne, håber jeg selvfølgelig, at jeg kan rejse nogle tanker. Folk behøver ikke blive aktivister, men måske kan jeg få dem til at se for eksempel flygtningesituationen fra en anden vinkel end deres egen privilegerede hverdag. Få dem til at forstå, hvor horrible ting folk har været igennem, når de har måttet sige farvel til deres familie og deres land. At få flere til at

FARAH SABOURI

Profession: Civilingeniør i telekommunikation

Bopæl: Aalborg

Medlem af Amnesty i over 20 år

melde sig i kampen mod undertrykkelse sletter ikke min egen oplevelse og mit eget savn efter min familie, men det giver mig håb. Til foredrag bliver jeg ofte spurgt om jeg synes min aktivisme har været prisen værd? Til det svarer jeg ja. Jeg ville også råde min egne børn til at tage kampen, hvis de møder uretfærdighed. Hvis vi ikke yder modstand, hvis vi ikke handler, vil tingene blive endnu værre”.

Mød Amalie, Gonzalo, **Farah**, og **Jakob** som

"Amnesty er en vagthund, men først og fremmest en græsrodsbevægelse"

"I min ungdom var jeg involveret i en støtteorganisation mod apartheid, og i den sammenhæng var Amnesty en vigtig organisation at hente inspiration fra, så jeg har nok altid følt mig tæt på Amnesty. Men jeg blev først medlem for 10 år siden, da jeg blev stoppet af en facer, som introducerede sms-kæden Lifeline for mig. Jeg oplevede det som en nem måde at bakke op om en organisation, som kæmper for noget, jeg synes er vigtigt.

For cirka tre år siden engagerede jeg mig i event-gruppen i København, hvor vi er omkring 12-14 mennesker i alle aldre, der afholder Skriv for Liv-caféer, laver flashmobs eller på andre måder gør opmærksom på menneskerettighederne. Vi laver manifestationer, hvor vi for eksempel sætter fokus på flygtninge i Middelhavet med orange redningsveste som symbol på deres udsatte situation.

Vores gruppe er lille, men engageret. Det er Amnesty i mikrokosmos; vi er forskellige og alle bidrager med hver deres kompetencer. Der kommer tit uventede idéer, som man ikke selv var kommet på. Lige nu har vi fokus på Go' Stil-kampagnen, som jeg virkelig synes er vigtig, fordi den både involverer lande, hvor man ikke kan ytre sig frit, men også frie og demokratiske lande som Danmark med fokus på, hvordan vi handler og agerer som forbrugere. Vores mål om at få Danmark til at vedtage en etisk lov for erhvervslivet vil måske tage lang tid at opnå, men det er vigtigt, at vi bider os fast.

Amnesty er jo en vagthund som overvåger og afslører overgreb på menneskerettighederne, men først og fremmest er vi en græsrodsbevægelse, og det, mener jeg, er en styrke. Selvfølgelig skal Amnesty dokumentere, men man bliver også nødt til at forvandle den information til mellemmenneskelig kontakt og interaktion. Den viden skal komme til live mellem mennesker. Så kan folk måske være uenige, men det er vigtigt, at det sker i en åben og fri debat".

JAKOB ARVIDSSON

Alder: 51 år

Profession: Oversætter

Bopæl: København

Medlem af Amnesty i 10 år

Fortalt til Nora Rahbek Kanafani
Foto: Lærke Posselt

ENDNU EN MYRDET KVINDE

A woman with long dark hair is looking down at a photograph she is holding. The photograph shows a woman with dark hair, smiling. The background is blurred, suggesting an outdoor setting. The overall tone is somber and reflective.

Tyrkiet var det første land i verden til at tilslutte sig Europarådets konvention om at forebygge og bekæmpe vold mod kvinder i hjemmet. **I dag har landet forladt konventionen**, og i de syv år Recep Tayyip Erdoğan har siddet ved magten, er volden mod kvinder steget eksplosivt.

"Ofte, når der var en demonstration for kvinder, plejede hun at hive mig med til den. Hun gik op i kvinderettigheder", siger Acelya Sengül.

"Hun er død nu. En mand skød hende".

Dødt håb

Går man knap 10 år tilbage i tiden, tydede det på, at kvinderettigheder i Tyrkiet blomstrede.

Den tyrkiske præsident, Recep Tayyip Erdogan, og hans retfærdigheds- og udviklingsparti, AKP, havde sat sig for at gøre noget for kvinderne. I 2012 var Tyrkiet det første land til at underskrive og senere ratificere Istanbulkonventionen – Europarådets konvention om at forebygge og bekæmpe vold mod kvinder i hjemmet. Samme år indførte regeringen den såkaldte "Protection Law", hvis formål netop er at forebygge vold mod kvinder, og AKP lancerede en såkaldt "action plan", der skulle fremme ligestilling mellem kønnene.

Alligevel er det gået den forkerte vej. Siden AKP kom til magten i 2002 er volden mod kvinder steget voldsomt, og igennem årene har regeringen retorisk modarbejdet den konvention, de selv underskrev.

I 2014 gik præsidenten offentligt ud og anklagede feminister for at afvise moderskabet. På samme tid udtalte han, at "mænd og kvinder ikke kan blive behandlet som ligestillede", for det er "unaturligt". To år efter, i 2016, var han ude og opfordre kvinder til at stoppe med at bruge prævention. Kvinder, der ikke er mødre, er "ufuldendte", lød det fra præsidenten. Derfor bør alle kvinder i Tyrkiet føde mindst tre børn og sikre den tyrkiske nation.

I marts valgte regeringen så at trække sig endeligt ud af den konvention, der skal beskytte kvinder mod vold.

"Kvindes rettigheder er garanteret i vores nuværende lovgivning, primært i forfatningen. Vores juridiske system er dynamisk og stærkt nok til at implementere nye regler efter behov", lød meldingen fra familie-, arbejds- og socialminister Zehra Zumru.

Fire skud

Acelya Sengül lå og sov, da hun mærkede sin mor kysse sig farvel. Dengang boede hun med sin mor på en bakketop i et hvidt hus på den asiatiske side af Istanbul. På den anden side af vejen, under en smuk udsigt over byen, var parkeret nogle biler. Her stod en mand i sort og ventede.

Da Acelya Sengüls mor forlod huset og gik hen ad den grønne græssti mod gaden, sprang han frem fra sit skjulested og skød hende.

"Jeg hører lyden af skud, og en der råber 'kom ned, kom ned, din mor er faldet'", fortæller hun.

Acelya Sengül nåede knap udenfor, før hun fik øje på det, der lige siden har indprentet sig i hendes hukommelse. På stien, i en blodpøl, lå hendes mor.

"Hun lå på jorden og trak stadig vejret. Hendes hoved hvilede på højre side, jeg satte mig ved hendes venstre. Hun drejede hovedet mod mig, jeg holdt hendes hånd. Så hørte jeg hende tage sit sidste åndedrag", fortæller Acelya Sengül.

Med hænderne, der lige før krammede billedet af moren, tørrer hun nu tårerne væk fra ansigtet.

"Han skød hende først to gange i siden. For at sikre sig, at hun var død, skød han hende også to gange mere i halsen".

Manden var Fatmas kollega, fortæller Acelya Sengül. I lang tid havde hun hørt sin mor klage over, at han ikke udførte sit arbejde ordentligt på det værested, hvor hun arbejdede. Han blev ved med at skubbe arbejdsopgaverne over på Fatma. Hun gik til chefen, men han gjorde ikke noget, og til sidst sagde hun fra over for sin kollega.

"Han ville ikke finde sig i, at en kvinde talte sådan til ham. Havde det været en anden mand, havde han ikke slået ham ihjel," siger Acelya Sengül. ▶

En, to, tre, fire, fem, seks, syv ... Det er svært at tælle, hvor mange billeder af dræbte kvinder, der er på pladsen i bydelen Kadiköy i Istanbul. Det er demonstranterne på pladsen, der har taget billederne med. De løfter dem op over hovedet eller strækker dem ud foran kroppen, så kvinderne kan blive set af alle dem, der går forbi pladsen.

Det er billeder af gamle kvinder, midaldrende kvinder, unge kvinder. Det er billeder af kvinder med rødt, blondt eller brunt hår. Det er billeder af kvinder med grønne øjne, blå øjne, brune øjne. Men én ting har kvinderne til fælles; de blev alle slået ihjel af mænd. Og nu vil demonstranterne sørge for, at de aldrig bliver glemt.

Kvinderne er forsamlede for at markere Den Internationale Dag for Afskaffelse af Vold mod Kvinder. Og det er der god grund til. Ifølge FN har hele 38 procent af alle kvinder i Tyrkiet været udsat for enten psykisk eller fysisk vold. Sagt på en anden måde: I Tyrkiet er over hver tredje kvinde enten blevet chikaneret, krænket eller tæsket af en mand.

Blandt demonstranterne står en ung kvinde med et indrammet billede. Hun har hvide sko på, hvide bukser og en hvid jakke. Det eneste, der bryder med den rene farve, er hendes sorte, glatte hår, der falder ned langs ryggen. Hun holder ikke billedet frem for sig, som mange af de andre kvinder på pladsen. Hun har sine arme ud over billedet, så hun kan knuge det tæt ind til kroppen.

Den unge kvinde hedder Acelya Sengül. Kvinden, hun står og krammer, er hendes mor Fatma.

KVINDER I TYRKIET

3 ud af 10

kvinder er gift, inden de fylder 18 år

48 procent

af pigerne, der er gift inden de er fyldt 18, udsættes for vold

4 ud af 10

kvinder udsættes for fysisk eller seksuel vold

Kun 1 ud af 10

kvinder, der udsættes for vold, søger hjælp

90 procent

af ofre for menneskehandel i Tyrkiet er kvinder

“Det er min mands søster”, fortæller Selime Altun. “Hun blev skudt den dag hun solgte sin bil. Hun havde en søn på 5 år”.

Nihats 17-årige datter havde afvist en mand. En dag mødte han op på hendes gymnasium og skød hende.

Manden blev arresteret og fik i første omgang en livstidsdom. Dommen blev kort tid efter sænket til 18 år. Det er Acelya Sengül vred over, og hun frygter, at manden vil blive løsladt før tid, lige som det nogle gange ses i Tyrkiet.

Hun har sagt sit job op i den børnehave, hvor hun plejede at arbejde. Hun har appelleret dommen og viet hele sin tilværelse til at sørge for, at hendes mors drabsmand får den straf, hun mener, han fortjener. Livstid. Acelya Sengül har ikke tænkt sig at give op. Hun har ingen tiltro det juridiske system i Tyrkiet, når det handler om at dømme voldsmænd.

”Han kommer til at kramme sin børn igen, men jeg kommer aldrig til at kramme min mor”.

Magtfulde mænd

De sidste 10 år er over 2.600 kvinder blevet dræbt af mænd i Tyrkiet. Det er kvindeorganisationen ”We Will Stop Femicide Platform” – en platform der indsamler og analyserer data om vold og drab mod kvinder - der står bag opgørelsen. I mange år offentliggjorde den tyrkiske regering ikke, hvor mange kvinder der årligt mistede livet på grund af vold. Derfor tog organisationen opgaven på sig. Det gør de stadig mange år efter – også selv om regeringen i dag er begyndt at føre statistik over antallet af kvindelige ofre.

”Vi indsamler også data på det, vi kalder for mistænkelige hændelser, altså kvinder der er døde, hvor det ligner vold fra mænd, men hvor det ikke er bevist”, siger Melek Önder, der er repræsentant for platformen.

Sidste år dokumenterede platformen 300 drab på kvinder, mens der var 171 mistænkelige dødsfald. I år er 79 kvinder indtil videre blevet dræbt.

”Nogle gange bliver det senere bevist, at de her dødsfald rent faktisk skyldtes vold”, siger Melek Önder. Hun er enig med Acelya Sengül i, at når det handler om drab og vold mod kvinder, så er det ikke altid, at systemet i Tyrkiet dømmer retfærdigt. Hun kalder hele det tyrkiske retssystem for ”patriarkalsk”.

”Vi ser flere eksempler på, hvordan det juridiske system ikke bruger sin magt til at beskytte kvinder. Der er eksempler på, hvordan mænd, der er i retten for at have dræbt eller begået vold mod kvinder, kan få en mildere dom, hvis de siger, at de elsker kvinderne”.

”Det er ikke fordi, at alle mænd kan slippe godt afsted med at slå en kvinde ihjel”, forklarer Melek Önder. ”Hvis medierne dækker en sag, og den får en masse offentlig opmærksomhed, er der bedre chancer for, at manden får en hård straf. Men går sagen uset hen, kan han være heldig og slippe med få år i fængsel”.

Og det er et problem.

”Når straffene ikke er hårde, kan mændene komme til at tænke, at det er nemt at slå en kvinde ihjel”.

Afvist af politiet

Det gør ikke situationen bedre for kvinderne, at de sjældent kan gå til politiet for at få hjælp, forklarer Melek Önder. Der er flere eksempler hos de tyrkiske kvinderettighedsorganisationer på kvinder, der er blevet afvist af politiet, når de har søgt beskyttelse på stationerne efter at være blevet tæsket. Betjentene beder enten kvinderne om at gå hjem igen eller ringer til

TYRKIET PÅ FARLIG KURS

Amnesty arbejder for at få Tyrkiet til igen at tiltræde Istanbulkonventionen, der har til formål at modarbejde vold mod kvinder og vold i hjemmet. Lande, der trækker sig ud af internationale konventioner og traktater, kan udforme og vedtage national lovgivning, som direkte diskriminerer kvinder og ikke beskytter dem mod vold og voldtægt.

”I de seneste 10 år har Istanbulkonventionen været et afgørende instrument, der har bidraget til at beskytte kvinder mod vold. Udtrædelsen af konventionen vil betyde usikkerhed, frygt og reel fare for millioner af piger og kvinder i Tyrkiet,” siger Amnesty Internationals generalsekretær Agnès Callamard.

mændene og fortæller dem, hvor kvinderne har gemt sig. I flere tilfælde har det ført til, at kvinderne er blevet slået ihjel.

”Hvis regeringen og andre magtfulde embeder besluttede, at de ville stoppe drab på kvinder, og at de ikke ville tolerere vold mod kvinder, så ville politiets opførsel ændre sig. Men det er et politisk valg ikke at gøre noget. Det giver manden magt, og så kan han gøre det, han vil”, siger Melek Önder.

Det er en af grundene til, at hendes organisation har arrangeret demonstrationen i Kadiköy. De vil én gang for alle have regeringen til at forstå, at den har svigtet dem til fordel for voldsparede mænd, der kan finde på at true, banke og dræbe kvinder, bare fordi de kan. Og fordi det juridiske system alt for ofte hjælper dem med at slippe godt fra det.

Syv års mareridt

Godt beskyttet mod kulden i en bordeaux dunjakke og sort hue står Münnevver Kizil på forreste række på pladsen i Kadiköy. Den spinkle 39-årige kvinde knytter hånden, løfter armen og udslynger sammen med de andre demonstranter kampråb mod det system, hun er vred på.

Det er over 15 år siden, at Münnevver Kizil første gang blev udsat for vold af en partner. Hendes mand, som hun havde været gift med i omkring syv måneder, blev rasende, da hun kom til at dryppe varmt vand på hans fod, mens hun var ved at servere te. Dengang var hun gravid med sin datter. Volden stod på i syv år, indtil hun endelig tog mod til sig og forlod ham.

Under skilsmissen mødte hun en anden mand. Han var også voldelig. Så hun valgte at gå fra ham efter halvandet år. Det var i 2013, og lige siden har han ikke villet lade hende være i fred. Hun fortæller, hvordan han har oprettet falske profiler med hendes billede på sociale medier, hvor han spørger hendes venner om penge. Han har forbundet ulovlige ledninger til hendes lejlighed og klaget over hende til kommunen, så hun får bøder. Han har slået hende og taget kvælertag på hende. Han har forsøgt at køre hende ned med en bil. Han har truet hende med en pistol.

”Jeg kan blive en af de kvinder, der bliver massakreret i morgen, uden at nogen gør noget ved det”, siger hun. Hendes øjne bliver våde.

”Jeg har været depressiv. Jeg har forsøgt at begå selvmord”.

Hun har hyret en advokat, der har rejst flere sager mod hendes ekskæreste. Nogle er blevet taget op i retten, men mange af dem er blevet afvist. Det er hun frustreret over. I syv år har hun levet med ham som en skygge, der følger hende. Og hun føler ikke, at retssystemet forstår, hvad hun gennemlever.

Det er derfor, hun står med knyttet næve til demonstrationen i Kadiköy. Hun vil ikke finde sig i at blive behandlet på den måde af mænd.

”Ingen kvinder fortjener at blive udsat for vold. Kvinder skal have et selvstændigt liv. Et værdigt liv. Jeg kæmper for retten til at leve frit”, siger hun.

”Jeg kæmper for, at det her mareridt skal ende”.

Det er det, alle demonstranterne i Kadiköy kæmper for. I koldt blæsevejr, der en gang imellem luges af milde solstråler, der titter forsigtigt frem bag de grå skyer, vil kvinderne understrege over for alle dem, der kommer forbi, at de kæmper for deres ret til at leve frit, uden vold.

Og de vil råbe Tyrkiets myndigheder op, så de sikrer, at ikke flere kvinder ender som dem på billederne. ❗

”Hun elskede dyr”, fortæller Melissa om sin kusine, kvinden på billedet. Hun blev slået ihjel af en mand, da hun skulle aflevere en hundehvalp, han ville adoptere.

I 2018 blev Hüsniyes Jildirms (th.) datter skubbet ud af vinduet. Man ved endnu ikke, hvem der gjorde det. ”Hver gang jeg besøger hendes gravsted, fortæller jeg hende, at jeg kæmper for hendes rettigheder”.

De unge går forrest i Colombias protester

De latinamerikanske protester, der er skyllet ind over eksempelvis Chile og Ecuador, er nu også nået til Colombia. De landsdækkende demonstrationer begyndte som protester mod regeringens skattereform, men myndighedernes hårdhændede håndtering af demonstrationerne med drab, vold og forsvindinger har fået protesterne til at handle om retten til at demonstrere fredeligt.

Af Lise Josefsen Hermann Foto: Andrés Cardona

PROTESTERNE I COLOMBIA

- Den 28. april begyndte demonstrationer i forskellige dele af Colombia i protest mod en skattereform præsenteret af præsident Iván Duque.
- Myndighederne slog hårdt ned på demonstranterne og Amnesty og andre organisationer meldte om drab, voldtægter og forsvindinger. Allerede i løbet af en uge var der rapporter om 26 personer dræbt i forbindelse med protesterne.
- Der er også rapporteret om angreb på journalister, vilkårlige anholdelser og sletning af journalistisk materiale.

”Selvom vi ankommer fredeligt med musik og protestsange, bliver vi angrebet”

”Vi lærere har strejket siden den 27. april. I begyndelsen var det skattereformen, der fik folk til at gå på gaden. Senere også sundhedsreformen, som er elendig, for hele befolkningen såvel som for os lærere. Og nu er vi her, fordi vi afviser militariseringen af byerne. Grundlæggende er vi her nu på grund af alle de unge mennesker, der er blevet myrdet i disse dage. Selvom vi ankommer fredeligt med musik og protestsange til Plaza Bolívar (hovedstadens centrale plads, red.) bliver vi angrebet af ESMAD (antioprørstyrker, red.). De forsøger at sprede demonstrationen med tåregas eller bedøvelsesbomber. Nogle demonstranter reagerer aggressivt på behandlingen, mens mange andre går i panik. Selvom politiet her i Bogota ikke har været lige så voldelige som i Cali, så har det været voldsomt”.

VANESA HERNÁNDEZ

30 år, lærer, Bogota.
En del af gruppen Batukada Revolucionaria, der spiller trommer under protesterne.

MIGUEL MORALES

35, guvernør for det indianske Misak-folk fra delstaten Cauca, bosiddende i Bogota de seneste ti år efter at være blevet internt fordrevet.

”Statsmagten burde ikke bruges til at underkaste sig folket”

”Colombia er, ligesom resten af Latinamerika, multikulturelt og multietnisk. Hovedstaden Bogota er som en nation, for her finder vi folkeslag fra Amazonas, fra La Guajira og Vichada (begge fra det østlige Colombia, grænsende op til Venezuela, red.), og fra Stillehavet. Vi fra Misakfolket stammer fra Stillehavs-regionen, men de seneste ti år er et stort antal familier blevet internt fordrevne og er flyttet til Bogota på grund af den væbnede konflikt i Colombia. Jeg er valgt til at repræsentere Misak-folket i Bogota og derfor er jeg her til demonstrationen idag. Selvom regeringen siger noget andet, så har de bragt folks liv i fare. Ikke mindst i byen Cali og delstaten Cauca. Regeringen og statsmagten burde ikke blive brugt til at underkaste sig folket, men tværtimod til at forsvare folket. Det handler ikke kun om skattereformen eller sundhedsreformen. I delstaten Cauca lider vi under konflikten. Derfor er det nødvendigt, at det internationale samfund kender til os. Det eneste, vi ønsker, er at leve i fred og ro. At hele Colombia finder denne fred. Og at den fred er holdbar”.

”Jeg er superstolt over at være en del af min generation”

”Indtil videre har præsident Duque ignoreret den colombianske sociale bevægelse. Vi har strejket siden 28. april, og alligevel er han ikke kommet med en eneste opfordring til at mødes ved forhandlingsbordet for at tage fat på de vigtigste problemer, som gør, at folk er på gaden i dag. Der er brug for, at vores forfatningssikrede ret til fredeligt at demonstrere respekteres. For når vi går på gaden, skyder de os, de undertrykker os og overtræder alle rettigheder. Den økonomiske situation er særligt hård for os unge. Vi har en ungdomsarbejdsløshed på 25 procent, for unge kvinder er den 31 procent. Og det kan vi mærke. Det er langt sværere for vores generation at opnå, hvad vores forældre gjorde. Muligheden for at gå på pension, synes langt væk. Det er derfor, vi også protesterer mod skattereformen. Ingen kender tallene for myndighedernes overgreb, for krænkelse, drabene, voldtægterne. Og det værste er, at regeringen ikke har fordømt handlingerne – så de fortsætter. Det er en frygt-politik, for at få folk til at holde op med at demonstrere. Men folk går alligevel på gaden. Og vi har allerede sejret; skattereformen er blevet droppet og finansministeren er gået af. Jeg er superstolt over at være en del af min generation. Vores generation kæmper for de rettigheder, som vi ikke har i dag, så andre kan få dem opfyldt. Det gør mig lykkelig”.

JENIFER PEDRAZA

25 år, studenterleder, Bogota.

OMSTRIDT LOV I SPANIEN

VAKLER

Over 70 musikere, kunstnere og bloggere er i Spanien dømt for sange om kongen og tweets om terrorgrupper. Et angreb på ytringsfriheden siger Amnesty International i Spanien – og nu ser det ud til, at regeringen vil ændre lovene.

Af Jørgen Laurvig

16. februar blev rapperen Pablo Hasél anholdt under massiv mediebevågenhed. I sine sange og sine tweets havde Hasél rost den for længst opløste terrorgruppe GRAPO og kritiseret kongefamilien. Desuden havde Pablo Hasél i sine tekster truet en politiker med at dræbe ham med et nakkeskud - en udbredt praksis hos den baskiske løsrivelsesbevægelse ETA. Summen af de mange sager mod Hasél endte med en fængselsdom på ni måneder.

Fængslingen af Hasél førte til ugelange demonstrationer og hærværk i Spaniens største byer.

Over 200 kunstnere, forfattere, journalister og intellektuelle med den Oscarvindende instruktør Pedro Almodóvar og James Bond-stjernen Javier Bardem i spidsen, krævede benådning af Hasél.

Men sagen om den oprørske rapper er blot den mest iøjnefaldende af over 70 domme mod musikere, kunstnere og aktivister, understreger Carlos Escaño, der er kampagneleder for Amnesty International i Spanien:

”Det spanske retsvæsen fortolker lovene meget stramt, når det dømmer folk for lovprisning af terrorisme, majestætsfornærmelse eller krænkelse af religiøse følelser. Kunstnere er blevet dømt for ytringer, der ikke er en direkte opfordring til terrorisme eller på nogen måde truer statens sikkerhed. Ytringsfriheden begrænses af paragraffer, der enten bør reformeres eller helt fjernes, siger Carlos Escaño.

Pablo Haséls advokat, Alejandra Matamoros, mener, at rapperen er offer for politisk forfølgelse:

”Det har været en politisk sag lige fra begyndelsen. Disse love er først og fremmest skabt for at undertrykke progressive kræfter, og Pablo burde slet have været for en domstol. Derfor har vi sendt Pablos sag til Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg, og vi vil også bede Europarådet se på sagen”, siger advokat Alejandra Matamoros.

Strasbourg fordømmer Spanien

Spanien er tre gange – i 2011, 2016 og 2018 - blevet kritiseret af den Europæiske Menneskerettighedsdomstol for at have dømt folk for majestætsfornærmelser, der efter den europæiske domstols mening faldt inden for rammerne af ytringsfriheden.

”Hvorfor dømmer man folk for at ytre sig om ETA (militant, baskisk selvstændighedsbevægelse, red.) og GRAPO, der er terrorbevægelser, som ikke længere eksisterer? Hvordan kan det udgøre en risiko for statens sikkerhed? For at kunne dømme folk, burde der være en direkte sammenhæng mellem ytringer og handlinger”, siger Carlos Escaño, og han understreger, at afgørelserne ved den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har smittet af på det spanske retsvæsen:

”Både i 2016 og 2017 blev over 30 personer dømt for forherligelse af terrorisme og majestætsfornærmelse. I 2018 blev kun seks dømt, og i 2019 faldt tallet til to dømte, og blot én i 2020”.

Spanien er et særtilfælde

Men man kan ikke sammenligne Spanien med resten af Europa, mener det socialdemokratiske europaparlamentsmedlem, juraprofessor og tidligere justitsminister Juan Fernando López Aguilar:

Rapperen César Strawberry risikerede fængselsstraf for sine sarkastiske tweets.

"Den spanske lovgivning er et modsvar på trusler om terror, vold og hadforbrydelser - herunder forherligelse af terrorisme og hån mod ofre for terror. Lovene er resultatet af årtiers kamp mod ETA, hvor Spanien stod alene, også i demokratisk tid".

Ifølge Juan Fernando López Aguilar har lovene været afgørende for at bekæmpe ETA og terroristernes støtter.

"Og jeg vil understrege, at Pablo Hasél ikke er fængslet for at rappe. Han er dømt adskillige gange for forherligelse af terrorisme, for trusler om vold og for overfald på en journalist", siger han.

"Målet er selvrensning"

En anden kendt rapper, César Strawberry fra metal-rapgruppen "Def con Dos", blev i 2015 anholdt og tiltalt for Tweets, hvor han sarkastisk nævnte terrorgrupperne GRAPO og ETA i sin kritik af højreradikale politikere. Men César Strawberry ankede sin sag helt op til forfatningsdomstolen, hvor han endelig blev frifundet i februar 2020.

"Anklagemyndigheden ville skabe præcedens for, at jeg kunne dømmes for teksterne i mine tweets, totalt løsrevet fra sammenhængen", forklarer César Strawberry.

"Domstolene ville nægte plads til ironi, satire og sarkasme, og dømme alle udsagn for pålydende. Men heldigvis var forfatningsdomstolen ikke enig, og jeg blev frifundet".

Loven om forherligelse af terrorisme blev vedtaget i 2001, hvor ETA myrdede 23 personer. Men loven blev næsten ikke brugt frem til 2014, hvor ETA var ophørt med sine terroraktioner.

"PP (Partido Popular, Det Konservative Folkeparti, red.) og det konservativt dominerede juridiske system så i 2014 loven som et redskab til at begrænse ytringsfriheden", siger César Strawberry, og fortsætter:

"Man vil gøre folk bange: "Pas på, hvad du siger". Du kan forvente fire-fem år lange retssager, hvis du ender på anklagebænken. Selvom du i sidste instans bliver frifundet, er frygten for en tur i retsmaskineriet nok til at udbrede selvrensning. I Spanien er ytringsfriheden endt med at være retten til at høre dét, man gerne vil høre - ikke dét, man er uenig i", siger César Strawberry.

Spanien ledes af en koalition af Socialdemokratiet og venstrefløjskoalitionen Unidas Podemos. I ugen efter fængslingen af Pablo Hasél kom begge partier med hver deres udkast til lovændringer.

Unidas Podemos vil helt fjerne de fire love om majestætsfornærmelse, krænkelse af nationen, krænkelse af religiøse følelser og forherligelse af terrorisme:

"Det skal ikke være ulovligt at synge, rappe, udtale sig eller lave teater, der er kritisk over for magten", siger Anna Flotats fra Unidas Podemos, og understreger, at venstrefløjen nu venter på socialdemokraterne, der indtil videre kun har talt om at ændre strafammen:

"Europarådet har opfordret regeringen til at ændre lovgivningen, fordi straffene er ude af proportioner", siger Anna Flotats.

Og hos Amnesty Spanien er man enig:

"Vi har ventet meget længe på, at disse love skulle blive fjernet eller ændret. Forhåbentlig sker det nu", siger kampagneleder Carlos Escaños. 🍷

TRE ANDRE KENDTE SAGER:

RAPPEREN VALTÒNYC blev i 2018 idømt 3½ års fængsel for majestætsfornærmelse, forherligelse af terrorisme og dødstrusler mod både kongen og en regionalpolitiker. Han flygtede til Belgien, der ikke vil udlevere ham til Spanien.

BLOGGEREN CASSANDRA VERA blev i 2017 idømt fængsel for en serie tweets om ETA's drab i 1973 på diktatoren Francos udpegede efterfølger, admiral Luis Carrero Blanco. Bomben under Carrero Blancos bil var så kraftig, at bilen fløj over en femetagers ejendom, og i vitser kaldes han "Spaniens første astronaut". Cassandra Vera ankede dommen og blev frifundet.

EN FEMINISTISK AKTIVIST blev i november 2020 idømt ni måneders dagbøder på i alt ca. 20.000 kr. (mindstelønnen i Spanien er 8.200 om måneden) for at krænke religiøse følelser. Hun anførte en gruppe feminister, der 8. marts 2013 parodierede en katolsk påskeprocession, hvor de bar en halvanden meter høj plastikvagina gennem Málagas gader for fri abort og i protest mod partnervold og religiøs undertrykkelse af kvinders seksualitet. Foreningen af Kristne Advokater havde anlagt sagen.

”Det er min pligt at kæmpe for mine elever”

**Rektor Henrik Vestergaard
Stokholm fra Nyborg
Gymnasium har tidligere
kæmpet for elever, som
skulle sendes til Somalia.
Nu har han kastet sig ud
i kampen for, at syriske
Aya Abu-Deher ikke bliver
udsendt til Syrien.**

Af Roberto Zacharias Foto: Lærke Posselt

Du har været rigtig meget i medierne, og nogle har sagt, at du misbruger din stilling som rektor til at føre udlændingepolitik. Hvad siger du til det?

At det er en gammel opfattelse af, hvad rektorjobbet er. Jeg er jo ikke bare en embedsmand, der sidder og nusser med papirer og følger retningslinjer fra undervisningsministeriet. Min skole skal bidrage til de unges kritiske sans og til, at de bliver demokratiske medborgere, der tager stilling og kender menneskerettighederne og FN. Vi underviser i FN's verdensmål og i det system, så det skal de have en tiltro til. Og så synes jeg, det er min pligt som rektor at kæmpe for elever, der har det skidt eller har problemer. Samtidig er jeg som borger blevet indigneret og overrasket over vores myndigheder, og at de fungerer, som de gør. Jeg har måske været naiv, men jeg troede simpelthen ikke, at man med åbne øjne sendte folk på udrejsecentre på ubestemt tid i velfærdsstaten Danmark med en socialdemokratisk regering. Det ryster mig helt vildt.

Hvorfor mener du, at beslutningen fra Udlændingestyrelsen er forkert og uretfærdig?

Jeg kan jo ikke beklukke dommere i Flygtninge-nævnet, men jeg kan sige, at jeg har læst Aya's afgørelse, og det gennemgående i den er, at uanset hvor meget hun fortæller om, at hun er i fare for at blive forfulgt, fordi hendes brødre ikke ville i militærtjeneste, tror udlændingemyndighederne ikke på hende. De skriver, at det er en forklaring, der er konstrueret til lejligheden. Og jeg hører fra andre, at der er en generel mistro til syrere. Jeg er fuldstændig med på, at folk skal hjem, hvis de kommer fra et sted, hvor der er fred, og hvor der ikke er behov for beskyttelse fra en diktator. Men lige nu er der bare ikke noget forsigtighedsprincip. Vi passer ikke på disse mennesker, som vi passer på hr. og fru Jensen og deres børn. Og det, synes jeg, er grundlæggende forkert.

For nylig tog du og 100 elever fra Nyborg Gymnasium til København for at demonstrere foran Christiansborg. Hvad var det for en dag, du oplevede der?

Det var en meget bevægende dag. Der var rigtig mange mennesker på Slotspladsen, og man kunne mærke solidariteten mellem mennesker fra alle mulige kulturer. Det var overvældende, og jeg tror også, at Aya kunne mærke, at hun ikke var alene. Samtidig fik vi mulighed for at tale med nogle politikere og forklare dem om situationen, og de lyttede og sagde, at de ville gøre noget for disse mennesker. For eleverne var det en fantastisk dag. De havde lavet bannere, og for mange af dem var det første gang, at de var med i en demonstration og kæmpede for noget andet end deres egen hverdag. Så på mange måder udlevede vi også bare gymnasiets formålsbe-

kendtgørelse, fordi de prøvede at kæmpe for noget, og det var megafedt.

Hvad har været den største øjenåbner for dig ved at være en synlig stemme i debatten?

Det er, hvor brutalt og hadefuldt det er. Jeg er fuldstændig med på, at man får taget temperaturen, når man stikker røven frem. Men jeg er blevet overrasket over det had, der også er. Der er mange, som jeg tror bruger hele deres liv bag skjulte profiler på Facebook på at skrive onde ting til Aya og alle de andre syrere. Så jeg har nok mistet nogle illusioner om menneskets natur. Lokalt har der til gengæld ikke været andet end opbakning. Jeg kan mærke, at byen og Fyn er med syrerne, og det er fantastisk at opleve

Hvordan holder du modet oppe?

Jeg synes sagen er så vigtig, og jeg tænker på den hver dag og hele tiden. Og det handler ikke bare om mig og om Aya. Det handler om hele den måde, vi behandler mennesker på. Så når jeg ser Aya eller læser noget om det i avisen, får jeg energi. Min retfærdighedssans eksploderer. Og det kan godt være, at jeg er frelst og hellig, og det er der også folk, der siger, men jeg synes bare, at det er urimeligt.

I den tidligere sag sørgede du for, at dine elever kunne få undervisning, selv om de ifølge myndighederne ikke havde krav på det. Er du klar til at gøre noget tilsvarende i Aya's sag?

Det vil jeg helt bestemt, hvis det ender med, at Aya får et afslag i Flygtninge-nævnet, og de vil sende hende på et udrejsecenter. Helt sikkert. Jeg kan mærke på opbakningen derude, at det ville vi godt kunne gøre. 🍀

A portrait of Henrik Vestergaard, a man with short blonde hair and blue eyes, wearing a light blue button-down shirt and dark blue jeans. He is sitting on a red metal frame in a room with large windows and wooden desks in the background. The lighting is warm and natural, coming from the windows.

HENRIK VESTERGAARD STOKHOLM

- Født i 1979.
- Rektor på Nyborg Gymnasium. Uddannet cand.mag. i samfundsfag og historie på Aarhus Universitet.
- I 2019 blev han landskendt, da han indledte en indædt kamp for, at to elever med somalisk baggrund kunne få lov at blive i Danmark og fortsætte deres skolegang på Nyborg Gymnasium, selv om de og deres familie havde fået afslag på opholdstilladelse. I april 2021 blev beslutningen omstødt og de to elever og deres mor fik permanent opholdstilladelse og dermed lov til at blive i Danmark.

AKTIVISME OG ARRANGEMENTER

Flere deltog i Skriv for Liv i 2020

Hvert år skriver Amnesty-støtter verden over tusindvis af breve og solidaritets-hilsner for at kræve retfærdighed for mennesker, hvis rettigheder er blevet krænkede. Den globale kampagne Skriv for Liv kører på 19. år, og på trods af pandemien steg engagementet i 2020.

Lockdown og skolenedlukninger førte til, at de fleste aktiviteter måtte finde sted online, men den nye virkelighed gav også rum for nytænkning og kreative indspark, der bredte kampagnen ud til nye målgrupper.

Her er status på de fem Skriv for Liv-sager, der var udvalgt i Danmark:

DET KAN DU GØRE...

Vil du møde andre aktivister fra de nordiske lande til fire dage fyldt med kreativ aktivisme? Søg om at komme med til Nordic Youth Conference 4.-7. juli. Læs mere her amnesty.dk/youth

Er du gymnasieelev, -lærer eller kender du en, der er? Så kan du få besøg af Amnesty til en inddragende workshop om menneskerettigheder. Læs mere på amnesty.dk/youth

Vær med når Amnesty deltager i World Pride 2021 i København. Tilmeld dig nyhedsbrevet for aktivister og få mere at vide amnesty.dk/vaer-med/aktivisme/nyhedsbrev-til-aktivister

Colombia: OPMÆRK- SOMHED BESKYTTER MOD DRAB

Jani Silva, regnskovsaktivist fra Colombia, møder trusler fra ukendte gerningsmænd. Amnesty fortsætter kampen for at sikre, at Jani Silva får beskyttelse af Colombias myndigheder. Jani Silva mener, at den store opmærksomhed som følge af Skriv for Liv har beskyttet hende mod at blive dræbt.

Af hele mit hjerte: Denne kampagne har holdt mig i live. Den har beskyttet mig mod at blive dræbt, fordi de ved, at I er der.

JANI SILVA

Tyrkiet: RETSSAG VERSERER STADIG

Melike Balkan og Özgür Gür, LGBTI+ aktivister fra Tyrkiet, risikerer tre års fængsel for at have arrangeret fredelige demonstrationer. Skriv for Liv-kampagnen har været med til at sikre opmærksomhed om deres situation og retssag. Retssagen verserer stadig, og Amnesty følger den tæt.

Digitalt landsmøde

Det var et umage landsmøde af slagsen, der blev afholdt den 24. april, for igen i år måtte landsmødet afholdes digitalt.

Omkring 150 deltagere mødtes virtuelt for at tale om menneskerettigheder, strategi og organisatoriske forhold.

De stillede vedtægtsændringsforslag blev alle vedtaget, hvilket blandt andet betyder, at vi nu har fået skrevet ind i vedtægterne, at der i særlige situationer (som eksempelvis

en pandemi) er mulighed for at afholde landsmøde digitalt. Derudover har hovedbestyrelsen ændret navn og hedder nu bestyrelsen.

Der var valg til bestyrelsen på landsmødet og dagen efter konstituerede de sig:

- Sara Abawi – leder
- Solveig Nisbeth Henriksen – viceleder
- Kristoffer Nilas Olsen – kasserer
- Yurdal Cicek –

bestyrelsesmedlem

- Nete Kyndesen – bestyrelsesmedlem
- Mikala Satiya Rørbech – bestyrelsesmedlem
- Sheila Ørnstrup – bestyrelsesmedlem
- Marie Lykkebo Dreier – suppleant

Oliver de Mylius, Ole Ankjær Madsen og Anne Katrine Andersen er trådt ud af bestyrelsen. Vi takker for deres kæmpe indsats gennem årene.

Saudi-Arabien: SNART PÅ FRI FOD

Nassima al-Sada, aktivist fra Saudi-Arabien, sad fængslet uden rettergang for at have kæmpet for kvinders ret til at køre bil. Kort efter, at underskrifterne på Nassimas sag blev overrakt til saudiske ambassader over hele verden, blev hendes sag genoptaget. Hun blev idømt fem års fængsel med en delvis suspension på to år og et femårigt rejseforbud. Nassima forventes løsladt i juni 2021. Nassimas familie ser positivt på udviklingen, men fortsætter med at kræve hendes øjeblikkelige og betingelsesløse løsladelse.

”

Jeg er overvældet. Min mor vil elske alle brevene, og det vil betyde meget for hende. En stor tak for jeres solidaritet.

NASSIMA AL-SADAS SØN

Malta: HILSNERNE GIVER HÅB OG MOD

De tre teenagere, kendt som El Hiblu 3, blev anholdt i Malta og anklaget for at have kapret det skib, der sejlede dem i sikkerhed, da de sammen med 100 andre passagerer kom i havsnød på turen fra Libyen til Malta. I dag er de tre unge mænd på fri fod, men deres retssag verserer stadig.

”

Uden jeres solidaritet ville vi måske stadig sidde i fængsel. Meddelelserne giver os håb og mod. Tak for de opmuntrende ord.

EL HIBLU 3

Myanmar: DIGTER LØSLADT

Paing Phyto Min blev i maj 2021 løsladt. Han er medlem af digtertruppen Peacock Generation fra Myanmar og blev i 2019 idømt seks års fængsel for at have gjort grin med militæret. På trods af fængslets besøgsforbud lykkedes det inden løsladelsen Amnesty at få kontakt til Paing Phyto Min og aflevere brevene til ham, som han blev meget glad for.

”

Som forælder vil jeg bare gerne sige mange, mange tak for at hjælpe min søn.

PAING PHYTO MINS FAR

4.496.875

– så mange breve, underskrifter og hilsner blev sendt afsted i Skriv for Liv-kampagnen 2020.

De danske myndigheder **fratager syriske flygtninge deres opholdstilladelser**, selvom Amnesty's research fra Syrien viser, at det vil være for farligt at vende tilbage.

Skriv under på vores internationale aktion og kræv, at Danmark fortsætter med at beskytte syrerne i Danmark.

**SKRIV
UNDER!**

Send en SMS
med **SYRIEN**
til **1252**

40.000

danskere har allerede skrevet under

